

B e s z á m o l ó

a Gvadányi József Városi Művelődési Ház, Könyvtár és Teleház 2017. évi munkájáról

Az előző beszámoló óta lényeges változások történtek az intézmény helyzetében: gyakorlati és pénzügyi megfontolások alapján megszűnt az önálló intézményi státusza, és 2015 óta közvetlenül az önkormányzat alá tartozó, szakfeladatot ellátó egységként szerepel. Azonban ez a technikai jellegű változás sem a korábban megszokott működési színvonalban, sem pedig a személyi és a tárgyi feltételekben. Évről évre romlott viszont a helyzet a szakmai feladatokra fordítható anyagiak tekintetében (ez általános, minden intézményre elmondható sajnálatos jelenség), amit különböző módokon igyekszünk ellensúlyozni (régebbi anyagok újrahasznosítása, más intézményekkel való szorosabb együttműködés, külső önkéntes segítők bevonása, támogatók keresése stb.) Annyiban azonban mégis történt előrelépés, hogy 2008 óta városi intézményként egy szinttel magasabban kell ellátnunk a ránk háruló feladatokat. Ennek több előnye mellett (pl. szélesebb kapcsolati kör, térségi feladatok ellátása, a járási, megyei vagy országos intézményekkel való együttműködés, formális pályázatok révén jelentős adományokhoz való jutás stb.) hátrányai is vannak, például bizonyos pályázatokon nem vehetünk részt.

A másik jelentős változás, hogy megszűnt könyvtárunk „nyilvános könyvtár” besorolása (ami a jelenlegi körülmények között inkább hátrányt, mint előnyt jelentett), és csatlakoztunk a „Könyvtári Szolgáltatási Rendszerhez”, melyet megyénkben a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár koordinál. Ezzel jelentős (évente 1 millió Ft-ot meghaladó) forráshoz jutottunk, amely körülbelül 300 eFt értékű könyvet, 300 eFt összegben műsorokat, a maradék pénzből pedig eszközöket biztosít számunkra.

Minden nehézség ellenére elmondható, hogy az elmúlt években az intézmény megfelelt azoknak az elvárásoknak, amelyeket a fenntartó és az intézményhasználók támasztottak vele szemben. A művelődési ház és egységei, a könyvtár és a teleház a város szellemi, kulturális, társadalmi és olykor politikai életének központja, szervezője és megvalósítója volt. Az igényeknek megfelelő szolgáltatási feladatokat is ellátott (vásárok, árubemutatók, külső szervek rendezvényei stb.), és számtalan alkalommal az itt élők szórakozásáról, kikapcsolódásáról is gondoskodott (bálok, klubestek, óvodai, iskolai és családi rendezvények stb.)

A szakmai munka terén kialakult a rendszeresség, az évente visszatérő nagyrendezvények sorozata, térségi, járási vagy megyei, sőt esetenként országos jelleggel kerülnek megrendezésre. Az új testvértelepülési együttműködés (Badaló) révén nemzetközi kapcsolataink 2017-ben tovább bővültek, rendszeressé és célszerűvé váltak. 2017-ben jelentős könyv- és írószeradománnyal segítettük a badalói kulturális életet. Dobsinával gyakran, a távoli Borszékkel alkalmanként történtek kulturális kapcsolatfelvételek (Borszékkel például úgy, hogy a Rudabányán megjelenő folyóiratban rendszeresen közlünk borszéki témájú tanulmányokat).

A művelődési ház gondoskodik a városi honlap állandó rovatainak (történelem, jeles személyiségek, emlékhelyek) és a híreket, újdonságokat tartalmazó résznek a szerkesztéséről, a városi tv-stúdió és a képűjság működtetéséről, segíti az önkormányzat és intézményei, a társadalmi és a civil szervezetek, munkáját, tevékenységét, és lehetőségei szerint támogat minden csoportos vagy magánkezdeményezést, amely a város és polgárai érdekeit szolgálja.

Az intézménynek mindössze 2 főállású munkatársa volt 2017-ben: 1 művelődésszervező, aki munkaidejének felében a könyvtárosi teendőket látja el, és 1 takarító. Az intézmény vezetését nyugdíjasként megfelelő képesítéssel rendelkező munkatárs látja el, akire a szakmai feladatok túlnyomó része hárul. Hozzájuk 3 közcélú munkaerő csatlakozik, akiket többnyire

csak kisegítő feladatokra tudunk igénybe venni, a szakmai munkához kevés segítséget nyújthatnak. A kiscsoportok vezetői közül 2017-ben 3 részesült díjazásban megbízási szerződés alapján, 2 csoportvezető díjazás nélkül végzte tevékenységét. 1 fő vállalkozóként (megfelelő képesítéssel és jogosultsággal) látja el a tv-stúdióval és az ide sorolható feladatokkal kapcsolatos teendőket.

Az intézmény nagy külső és belső felújításra szorulna, amihez pályázati források igénybevételének lehetőségére vár a fenntartó. Az elmúlt években csak kisebb felújításokra, karbantartásokra, illetve az aktuális hibák elhárítására nyílt lehetőség (elektromos rendszer, világítás, vizesblokkok). Felszereltségben jelentősen gyarapodtunk az utóbbi években (250 szék, 50 asztal, a saját rendezvények lebonyolításához szükséges konyhai felszerelések, a kiscsoportok működéséhez szükséges anyagok, tárgyak stb.), de ezek folyamatosan elhasználódnak, pótlásukra lenne szükség. 2017-ben erre sajnos nem volt lehetőség. Sikerült viszont felújítani a teleház számítógépeit, és a képűtség egyes funkcióit is korszerűsítettük. Pályázatok, illetve a KSZR útján technikai eszközökkel gyarapodtunk. Ez teszi lehetővé, hogy hosszú évek óta magunk készítjük a reklám- és propagandaanyagainkat (meghívók, plakátok stb.), melyek megfelelő minőségben kerülnek az érdeklődők és a meghívottak kezébe. A műsorokhoz, ünnepségekhez szükséges dekorációt és feliratokat is magunk készítjük, ebben évről évre nagyobb jártasságra teszünk szert.

2017-ben is szoros, kölcsönösségen alapuló kapcsolatokat ápoltunk a helyi és a környékbeli intézményekkel: a Bányászattörténeti Múzeummal (rendezvények, kiállítások), a Gvadányi József Általános Iskolával (iskolai rendezvények, események, városi ünnepségek stb.), a Bóbita Óvodával, a Szociális Szolgáltatóval. A külső szervek közül a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár és a kazincbarcikai Egressy Béni Városi Könyvtár munkatársaival tartottunk szakmai kapcsolatokat, gyakran látogattak hozzánk, kértük segítségüket, tanácsaikat, és mi is többször vettünk részt náluk értekezleteken, szakmai és más rendezvényeken.

Bevételeink szinte kizárólag terembérleti díjakból adódtak. Kiadásainkat minden évben igyekeztünk a lehető legjobban csökkenteni, ami egyes esetekben sikerült (pl. a szakmai anyagokkal való takarékoskodás, az ésszerű felhasználás, az újrahasznosítás, a más intézményektől való kölcsönzés stb.), más esetekben – rajtunk kívül álló okok miatt – azonban nem (pl. a sok rendezvény, helyiséghasználat miatti közmű-költségek esetében).

A művelődési ház gondoskodik arról is, hogy a helyi események megjelenjenek a megyei vagy az országos (olykor a határon túli magyar) írott és elektronikus sajtóban. Az utóbbi években – részben honlapunk anyagainak a felhasználásával – több híradás jelent meg Rudabányáról, mint a járás összes településéről együttvéve (beleértve Kazincbarcikát is). Ez első sorban az utóbbi évek idegenforgalmi fejlesztéseinek tudható be, de más vonatkozásban is folyamatosan nő az érdeklődés Rudabánya iránt.

Hétfőtől szombatig a hét minden napján, gyakran reggeltől a késő estébe nyúlóan, s esetenként még vasárnap is folyt valamilyen tevékenység az intézményben, olykor egyszerre több is. Felsorolni mindent, ami az elmúlt évben történt, szinte lehetetlen. Ezért csak a fontosabbakat emelem ki.

1. Nagyrendezvények. Ezek többnyire rendszeresen sorra kerülő, már hagyományosnak mondható események, amelyek évről évre több résztvevőt és nagyobb közönséget vonzanak.

– Városnap – szervezésében és lebonyolításában minden évben jelentős részt vállaltunk, a Testvérvárosok Találkozója alkalmából a központi ünnepség megszervezése például teljesen ránk hárult. Ezen a saját művészeti csoportok mellett vendégfellépők is voltak.

– Gvadányi József Emlékhét – minden év október 16-i kezdettel (Gvadányi születésnapján) kezdődő kulturális rendezvénysorozat, mellyel a település jeles író szülötte emlékének adózunk. Keretében megemlékezésre, koszorúzásra, ismeretterjesztő előadásokra, művészeti csoportjaink bemutatkozására, könyvtári rendezvényekre stb. kerül sor. Mivel Gvadányi nem csak a művelődési ház, hanem a helyi általános iskola névadója is, a két intézmény együttmű-

ködése évről évre szorosabb és gyümölcsözőbb az emlékhét vonatkozásában. 2017-ben a korábbiakhoz hasonló, az évek során kialakult visszatérő programokkal zajlott le az emlékhét, melyen a két nagyrendezvény, a 20. Rudabányai Múzeumi Nap és az Országos Bányász Dalostalálkozó dominált.

– Mazsorett-találkozó – szeptember második vasárnapján rendezzük meg 2009 óta megyei jelleggel, 10-15 csoport részvételével. A város főutcáján sorra kerülő látványos menettáncát és a csoportok bemutatóit nagy érdeklődés kíséri, s támogatások révén vendégül is tudjuk látni a kb. 150-200 résztvevőt. Az esemény megrendezését és rendszeressé tételét az indokolja, hogy nálunk működik a megye egyik legjobb mazsorett-csoportja, s így kötelességünknek érezzük ennek az általánosan kedvelt szórakoztató műfajnak az ily módon való támogatását, népszerűsítését, nem beszélve arról, hogy a város lakossága számára is egy színvonalas és érdekes rendezvényt biztosítunk. 2017-ben kedvező volt az időjárás, ezért sor kerülhetett a látványos főutcai menettáncra is (az előző évben az esős idő miatta elmaradt). Örömmel szolgált, hogy minden korábbinál nagyobb volt az érdeklődés a rendezvény iránt, a közönség zsúfolásig megtöltötte a művelődési ház előtti teret,

– Bányász Dalostalálkozó. Először 2010-ben, alkalmi jelleggel rendeztük meg, de mivel nagy sikere volt, a helyi Rozmaring Asszonykórus és a többi résztvevő együttes kérésére – mivel intézményünk kiválóan megszervezte a találkozót, és a vendégek jól érezték magukat – ezt az eseményt is rendszeressé tettük, az idén már a harmadikra kerül sor. Az ehhez szükséges anyagi forrásokat elsősorban pályázatokból, illetve támogatásokból (BDSZ, SZBTSZ, vállalkozók, magánszemélyek) biztosítjuk. A csoportok tagjait vendégül látjuk, s számukra oklevelet, díjszerleget és egyéb ajándékokat adunk át. A szervezésben és a lebonyolításban több szervezettel működünk együtt, megosztva a különböző feladatokat. 2017-ben 13 település 14 kórusa vett részt a találkozón, amely ezúttal is elismerést váltott ki a résztvevők körében mind szervezettségét, mind pedig színvonalát illetően.

– Rudabányai Múzeumi Nap. 1998 óta minden év októberében kerül sor erre az eseményre, melyet a városunk Bányászattörténeti Múzeumával közösen szervezünk és rendezünk, helyszíne kezdettől fogva a művelődési ház emeleti klubja. 60-100 fő vesz részt rajta egy-egy alkalommal, az ország minden részéből, sőt olykor külföldről is. Az előadások általában a bányászat és a rokon szakmák történetével foglalkoznak, de Rudabánya múltjának más területei is gyakran szerepelnek a témák között. A múzeumi nap keretében kiállításra is sor kerül, és esetenként más rendezvények is szerepelnek a programban (a ref. templom, a külszíni vasércbánya, a múzeum, az intézmények, a szobrok megtekintése stb.) 2017-ben a 20., jubileumi Múzeumi Napot rendeztük meg, amely az előzőekhez hasonlóan sikeresnek bizonyult. Ezúttal a Rózsnyói Bányászati Múzeumból érkeztek külföldi résztvevők.

– Idősek Estje. Az önkormányzattal és a városi intézményekkel együttműködve minden év vége felé megtartjuk ezt a rendezvényt, amelyen a művelődési ház művészeti csoportjai adtak ajándékműsort a megjelent időskorúaknak. 2017-ben a Dobi-házaspár adott nagyszerű műsort a szépkorúaknak, melynek anyagi fedezetét a KSZR révén a művelődési ház biztosította.

– Kiállítások. A művelődési ház kiállítótermében évente 4-5 kiállításra került sor az elmúlt években, melyek témája változatosan alakult (népművészeti, fotó, képzőművészeti, helytörténeti, bányászattörténeti stb.) A kiállítások általában egy hónapig várják a látogatókat, s úgy tapasztaljuk, hogy évről évre nagyobb irántuk az érdeklődés. A tárlatok izléses, színvonalas megrendezésére, a kiállított anyag megfelelő minőségére különös gondot fordítunk, aminek köszönhetően mind az alkotók, mind pedig a látogatók elégedetten nyilatkoznak kiállításainkról. 2017-ben fotó-, gyermekrajz-, honismereti- és kézimunka-kiállításra került sor.

– Egy-egy alkalommal helyet adtunk járási, megyei vagy országos hatókörű, különböző típusú rendezvényeknek. Közülük csak néhány: kistérségi könyvtáros-találkozó, műemlékvédelmi konferencia, járási honismereti tanácskozás, BDSZ helyi alapszervezeti ülés, Nemzedékek Találkozója, SZBTSZ-rendezvény több alkalommal, Bányásznapi, pedagógusok tanácsko-

zása, a különböző intézmények munkatársainak tanácskozása, politikai gyűlések, stb. Munkaerő-toborzásra is gyakran igénybe veszik intézményünket a Munkaügyi Központ munkatársai.

– Nemzeti ünnepeinket (Március 15., Augusztus 20., Október 23.) műsoros ünnepségekkel köszöntöttük, melyekre az iskolával együttműködve készítettük a programot. 2017-ben is az alkalomhoz méltó módon folytak le az ünnepségek, amelyeken az általános iskola tanulói adták az ünnepi műsort (Március 15., Október 23.)

– A művelődési házban kerültek sorra a helyi intézmények és szervezetek (iskola, óvoda, szociális szolgáltató, városüzemeltető kft., Vöröskereszt stb.) hivatalos és egyéb rendezvényei számtalan alkalommal. Közülük csak néhány: bálók különböző időpontokban, tanfolyamok, továbbképzések, értekezletek stb.

– Fontos lakossági szolgáltatásként évente többször kerül sor vásárookra, árubemutatókra, melyeken alkalmanként 200-300 fő vesz részt, illetve fordul meg. (Korábban 30-40 vásár is volt évente, számuk azonban az utóbbi években folyamatosan csökkent.) Ezek az események hozzásegítik a lakosságot ahhoz, hogy helyben vásárolják meg a Rudabányán nem kapható, számukra szükséges árukat, nem kell értük autóbusszal Kazincbarcikára vagy messzebb utazni. S itt egy érdekes dolgot kell megemlíteni: a vásárokra érkezők látják, tapasztalják a művelődési házban folyó más irányú tevékenységeket. Ezekre sokan felfigyelnek, és később már nem csak véletlenül találkoznak velük, hanem céltudatosan keresik azokat, és maguk is részeseivé válnak. A legjobban a kiállítások esetében figyelhető meg ez a folyamat, de a kiscsoportjaink tagjai közül többen is így verbuválódtak, s váltak a helyi kulturális élet aktív résztvevőivé.

Reméljük, hogy a jövőben is sikerül legalább a 2017. évi színvonalon fenntartani és működtetni intézményünket a változó, alakuló fenntartói és lakossági igényekhez igazodva.

Végezetül álljanak itt a művelődési ház 2017. évi igénybe vételének legfontosabb adatai (a rendezvény, esemény, alkalom neve és a részt vevők körülbelüli létszáma):

Januártól decemberig minden héten az alábbi csoportok tartottak próbát:

Hétfőn és szerdán karate-szakosztály: 20 fővel

Szombat: mazzorett-csoport, 20 fővel

Csütörtök: énekkar 14 fővel

Csütörtök: gyermek színjátszók 12 fővel

Hétfő, kedd, szerda, péntek: kézműves szakkör, összesen 74 fővel

Szerda: jóga-foglalkozás, 10-15 fővel

Kéthetente tartja összejöveteleit a nyugdíjas klub egész évben, hétfői napokon, 25 fővel

Kéthetente, szombat: egyházi jellegű gyermekfoglalkozás (külső szerv), 15 fő

Nemzeti ünnepek: márc. 15., okt. 23. 2 x 300 fővel

Ünnep előtti próbák: 2 x 12 alkalommal 15-20 fő

Városnapi ünnepség: szeptember eleje, 300 fő

Városnaphoz kapcsolódó rendezvények, szeptember eleje: 1000 fő

Magyar Kultúra Napja: január, 200 fő

Magyar Költészet Napja (szavalóverseny): április, 100 fő

Múzeumok éjszakája: június, 300 fő

Mazzorett-találkozó: szeptember, 300 fő

Rudabányai Múzeumi Nap: október, 150 fő

Gvadányi Emlékhét: október, 500 fő

Egyházi rendezvény rendszertelenül, 12 alkalommal: 40-50 fő/alkalom

Alkalmi egyházi rendezvény áprilisban: 200 fő
Iskolai alapítványi bál februárban: 200 fő
Mazsorett-bál októberben: 200 fő
Óvodások farsangi bálja: február, 300 fő
Iskolások farsangi bálja, február: 300 fő
Iskolai ünnepek (évnyitó, évzáró, ballagás) szeptember, június: 1200 fő
Alkalmi iskolai rendezvények változó időpontokban: 2000 fő
Vetélkedők, versenyek gyerekeknek több alkalommal, kb. 500 fő
Kiállítások 6 alkalommal: 1200 fő
Társadalmi események (Idősek Napja, Nőnap, Bányásznapi stb.), 1000 fő
Télapó- és karácsonyi ünnepség, 600 fő
Önkormányzati rendezvények (közmeghallgatás, fórum stb.) 600 fő
Nyári gyermekfoglalkozások 10 héten keresztül, hétfőtől péntekig 50 alkalommal, 4000 fő
Vásárok évente 15-20 alkalommal, kb. 6000 fő
Árubemutatók, változó időpontokban, legalább 12 alkalommal, kb. 600 fővel
Alkalmi rendezvények változó időpontokban, 2000 fő
Egészségügyi alkalmak (véradás, tüdőszűrő stb.), 2000 fő
Tanfolyamok, továbbképzések több alkalommal, összesen kb. 600 fő
Családi események: névnap, születésnap, halotti tor, esküvő, lakodalom stb. évente 20-25 alkalommal, változó létszámmal
Szakszervezeti- és pártrendezvények változó időpontokban
Állami szervek rendezvényei (honvédség, katasztrófavédelem, rendőrség, munkaügyi központ stb.) igény szerint, összesen több mint 500 résztvevővel

Rudabánya, 2017. április hó

Hadobás Sándor
mb. műv. ház vezető